

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

Japonya'da 82, ABD'de 77, Zambiya'da 33, Sierra Leone'de 34, sanayileşmiş(merkez kapitalist) ülkelerde 78, az gelişmiş(çevre kapitalist) ülkelerde 49.

Yukarıdaki rakamlar 2003 yılında doğan bebeklerin yaşam beklentisinin doğduğu ülkeye göre kaç yıl olduğunu gösteriyor. Afrika'da 18 ülkede 1970'ten günümüze doğuşta beklenen yaşam süresi azalmış durumda. Başka bir ifadeyle günümüzde, Afrika'da dünyaya gelen bebekler ebeveynlerinden daha kısa yaşamaya mahkum doğuyorlar. Çocukların 5 yaşına gelmeden ölme olasılıklarının en yüksek olduğu on ülke sırasıyla; Sierra Leone, Nijer, Angola, Afganistan, Liberya, Somali, Mali, Bukina Faso, Kongo Demokratik Cumhuriyeti ve Gine-Bissau. Bu durum bir rastlantı mı ya da 'kader' mi?

Kişi başına GSMH ABD ve İsviçre'de 40bin ABD dolarına yaklaşırken, pek çok Afrika ve Asya ülkesinde 130-350 ABD doları arasında değişiyor. Günümüzde en zengin ülkelerde yaşayan nüfusun en zengin %20'siyle, en fakir ülkelerinde yaşayan nüfusun en fakir %20'si arasındaki gelir farkı 74 kata ulaştı. Üstelik bu fark 1960'lardan beri sürekli artış gösteriyor. Oysa dünya zenginliklerini dünya nüfusuna eşit olarak paylaştığımızda ulaştığımız rakam, yani kişi başına GSMH'nin dünya ortalaması 5 488 ABD doları.

Dünyada her gün 29 158 çocuk beş yaşına ulaşmadan ölüyor. İki bin üç yılda 11 milyona yakın çocuğumuzu beş yaşını göremeden, çoğunu da önlenbilir nedenler yüzünden kaybettik. Bu tablo yaşadıklarımızın, insan olan her insanı rahatsız edecek boyutları aştığının da bir göstergesi. Ancak bu rahatsızlıklar "bir şey" yapmayı sağlamadıkça, iç rahatlatmanın ötesine geçmiyor. Pisi pisine ölümler her yıl daha da artarak devam ediyor.

Pek çok araştırmada elde edilen verilerle gelir dağılımındaki(bölüşümdeki) eşitsizliklerin hem ülkeler arasında hem de ülkelerin kendi içinde bölgesel ve sınıfsal düzeyde sağlıktaki eşitsizlikleri artırdığı ortaya konmuş durumda. Bölüşüm eşitlikçileştikçe önlenbilir ölümler de azalıyor.

Etken tanımlandığı için çözüm de kolayca ortaya konabiliyor. Ancak mesele bu sorunu çözmeyi isteyip istememek, çözmek için bir şeyler yapıp yapmamak aşamasına kadar gelmiş durumda. Ya bu ölümlerin sessiz tanıkları olup pasif işbirlikçiler olacağız ya da öncelikle bulunduğumuz yerden başlayan, işyerlerimizde ve ülke geneliyle devam eden örgütlülüklerimizle bir arada değiştirmek için işe başlayacağız; devam edeceğiz. Pisi pisine ölümlerin, katliamların gönülsüz de olsa seyircileri olan bizlerden insanlığımızı istiyorlar. Bir kere verdiğimizde geri alamayacağımızı da, yeniden insan olamayacağımızı da bilmeliyiz.

Bu sayımızda sizlerle sağlık alanından birkaç başlığı bir arada paylaşacağız. İlki sosyal güvenlik konusunda; TTB'nin çağrısıyla bir araya gelen grubun tartışma notları ülkemizde bu alanda yaşanmakta olanların yanı sıra sermayenin ve hükümetin birlikte neleri hedeflediklerini de ortaya koyuyor. İkinci olarak, Türkiye'de doksanlı yılların başında gündemimize giren ve o tarihten bugüne Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'nun direktifi doğrultusunda bütün hükümetler tarafından temcit pılavı gibi önümüze konan sağlık reformunun hikayesini bu defa Dr. Bakar ve Dr. Akgün'ün kaleminden sizlerle paylaşıyoruz. Anımsayacağınız gibi Toplum ve Hekim yıllar içinde bir arşiv olma özelliğine ulaştı. Bazı tekrarların sizleri sıkımayacağını ümit ediyoruz. Ardından gelen çeviri yazımızda, bugün bile sosyal devletin kaleleri olarak adlandırılan ülkelerde bile sağlıktaki özelleştirmeleri ve boyutlarını verileriyle okuyabileceksiniz. Sevgili arkadaşımız Dr. Hür Hassoy'un uzmanlık tez çalışmasından Dr. Çiçeklioğlu ile birlikte hazırladıkları makalede İzmir'in bir sağlık ocağı bölgesinde yaşayan çocukların sağlık hizmetlerini kullanımları ve etkileyen faktörler üzerinden sağlıktaki eşitsizlikleri, çocukların sınıfsal aidiyetlerini de bağımsız bir değişken olarak ele alarak inceliyorlar. Bu sayımızda daha önce yazılarıyla tanışmadığımız iki yeni ismi sizlerle buluşturuyoruz. İlki sağlık insangücü alanındaki çalışmasıyla Güven Özdem, diğeri de toplum beslenme alanındaki makalesiyle Selda Yörük arkadaşlarımız. Sizlerden olduğu gibi bu arkadaşlarımızdan da gelecek sayılarımızda da katkılar bekliyoruz.

Gelecek sayımız için Danışma ve Yayın Kurulu üyelerimizin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz "Sağlık ve Sosyal Güvenlikteki Daralma Ne(ler) Getirecek?" başlıklı yuvarlak masa toplantımızın çözümlerini hazırlıyoruz.

Umudu birlikte üretelim. Dostlukla...